Ч. 123 (11.091). Львів, неділя 5. червня 1927. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячна: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Капіталізація православія.

Львів, 4. червня 1927.

Життя-буття православної церкви в Польщі, поодинокі етапи її восьмилітньої вегетації, почини, кроки і ділання її єрархії є одним пасмом виноглядів. Православна церква в Польщі, ярко католицькій державі, якої навіть писана, хоч нездійснювана в позитивному напрямку конституція призначує римо-католицтву перше, передове, упривілеєне становище, очевидно — між іншими „рівними" віроісповіданнями, — перейшла через горнило болючих досвідів. Польський уряд „ревіндикував" у користь „рівнорядного" польського римо-католицтва до 500 українських, колись уніятських, а в останніх десятиліттях православних церков. Значна частина тих церков зачинена до нинішнього дня, а населення позбавлене богослужебних домів. Польський уряд оригінально повівся з майном православної церкви, порушивши на цілій лінії завзято боронену і конституцією забезпечену приватну власність. Під цим оглядом до нинішнього дня панує повний правовий заколот. Уряд повівся з майном православної церкви так, немов би воно було *res nullius*. Польський уряд наказав безапеляційне здійснення „автокефалії" православної церкви в Польщі, безцеремонно поступаючи з опірними владиками. Таким чином православна церква, яка до революції була інструментом адміністраційно-дефензивної політики царату, що спричинило затрату її престіжу і розвал, *mutatis mutandis* переняла на себе анальогічне завдання. Одночасно насильно накинено православній церкві в Польщі владичо-консисторську закраску на зразок західньої церкви, тимсамим ліквідуючи принцип демократичної соборности. Під церковно-адміністраційним і педагогічно-виховним оглядом накинено тій церкві зовнішню польську політуру, у внутрішньому житті консервуючи з подиву гідною послідовністю російський зміст. Правне положення православної церкви в Польщі до нинішнього дня не вирішене, а всякі заходи в справі „конкордату" тієї церкви з урядом — досі безвислідні. Вища церковна єрархія і духовенство православної церкви находяться у беззастережній залежности від адміністрації, що зводить православних духовників до ролі сліпих виконавців доручень уряду. Словом: доля і роля православної церкви в Польщі є спожаління гідна. Не є вона релігійною і культурною установою та захистом своїх визнавців: українського і білоруського населення під Польщею, тільки складовим чинником польської адміністрації й експозитурою російських культурних впливів на Зах. Україні і Зах. Білоруси.

На полумертвому організмі православної церкви в Польщі відбувається двобій старої Росії з відновленою Польщею. Розуміється, що Польща, розпоряджаючи у найширшій скалі всіми можливими репресійними засобами, з кожним роком здобуває перевагу в православній церкві, утверджуючи в ній свою беззастережну „суверенність". Одночасно толерує вона, в меншій або більшій мірі, і російські впливи — як еквівалент за уступчивість російської церковної єрархії. Є в тому і дальша мета: відчужити українське і білоруське населення від православної церкви та промостити шлях деструкційній роботі посторонніх чинників. І дійсно, з цього становища в значній мірі користає воююче польське католицтво, штундизм і всяке сектярство.

І в таких невідрадних умовинах польський уряд своєю зручністю довів до повної **політичної** капіталізації православя — не лише на внутрішньому, але й на закордонному терені. Справді, треба подивляти зручність і меткість польських кермуючих кол, що в таких скрутних для православної церкви умовинах зуміли в такому широкому розмірі її використати і зробити пропагандистичним чинником своєї політики в православному світі.

Висновом і доказом цеї політичної пропаганди була недавня поїздка делєгації православної церкви в Польщі до патріярхів східних церков — формально під проводом митр. Діонізія, а фактично під проводом радника міністерства освіти д-ра Маріяна Боровського. Делєгація побувала в усіх православних країнах, маючи за завдання: 1) відвідати екуменічного патріярха в Константинополі, щоби подякувати йому за присилку делєгації у вересні 1925 р., яка проголосила автокефалію православної церкви в Польщі, 2) подякувати грецькій і єрусалимській церкві, які зі свого боку визнали польську автокефалію і 3) добути визнання автокефалії в інших православних патріярхів.

Всіх намічених цілей польсько-провославна делєгація (зложена з митр. Діонізія, еп. Олексія, протоєрея Борецького і двох міністерських урядовців) поки-що не осягнула, однак пороблено вступні кроки в напрямку визнання. До попередніх визнавців польської автокефалії приєдналася всецїло тільки болгарська церква. Також голова російських еміграційних епископів з осідком у Карлівцях — митр. Антоній згодився на автокефалію, однак повне визнання зробив залежним від постанови російського синоду. Патріярхи: сербський, олександрійський й антіохійський поводились з митр. Діонізієм як з рівнорядним головою „самостійної" церкви, однак формальне визнання польської автокефалії відложено до ухвали синодів.

Поїздка польсько-православної делєгації — як твердить радник мін. освіти д-р Боровський —

„розвіяла легенду, поширювану деякими російськими сферами, про переслідування православя в Польщі і дала змогу переконати богатьох східних достойників, вихованих у російських духовних академіях і русофілів, що автокефалія православної церкви в Польщі не є звернена проти давнього релігійного духа російського православя і його чисто релігійних традицій, але є лише неминучим наслідком зміни **політичних** відносин. З огляду на відносини, що тепер панують у Росії в релігійній ділянці, православна церква в Польщі **може** видаватися достойникам закордонних східних церков щасливою базою, ввратованою від єресі і знищення".

Не сумніваємося, що в порівнанні з релігійними відносинами в СРСР православна церква в Польщі справді щодо вигоди дещо виграє та що сибаритистично настроєні церковні достойники східних церков під тим оглядом можуть мати оазійні міражі. Однак православя і його права — це одно, а основна мета: пропаганда польської державности — друге. І це — очевидно — найголовніше.

„Не можна поминути — каже д-р Боровський — значного ефекту подорожі під оглядом пропаганди польської державности за кордоном, головно в духовних сферах, які досі не мали ніяких стичних точок з польскістю. Також серед широких сфер православного населення в Греції, Єгипті, Палестині і Сирії делєгація польської православної церкви викликала помітне зацікавлення і симпатію. З другого боку учасники делєгації могли переконатися про велику повагу польської держави на сході серед кермуючих урядових сфер, які всюди (за винятком Туреччини) брали участь у прийомах делєгації і з незвичайною прихильністю відносилися до польської державности".

Отже головною метою були заходи за визнанням автокефалії і пропаганда польської державности, себ-то виключно намагання і досягнення **польської політики**. Є це капіталізація православя в користь польської політики, акція, що в цілости підпорядковує релігійно-моральний і культурний чинник православної церкви справі польської політики внутрі і за кордоном. Правда, ще одну вязанку питань порушено підчас польсько-православної поїздки, а саме відносини східної церкви до англіканської, старокатолицької і маріявітської. Цих питань церковного характеру не вирішено, допускаючи тільки можливість обєднання англіканської і старокатолицької церкви з православям після розгляду деяких догматичних подробиць. Маріявітську проблєму відсунено на дальший плян. Питання української автокефальної церкви — як висловився митр. Діонізій перед представником Руссprecc-у — **зовсім не цікавить східні церкви, бо прихильників тієї церкви не вважають православними.**

Думаємо, що українська автокефальна церква на тому богато не втратила, однак особливше зазначення цього мнимого чи дійсного факту митр. Діонізієм і то якраз перед Українським Церковним Зїздом має своє особливше значіння. Натяк на негативне відношення нинішньої (російської) православної єрархії до вимог українського населення зустрічаємо і в іншій частині митрополичого інтервю. Підчас свого побуту в Болгарії й Югославії митр. Діонізій мав ствердити

„привязання вірних в тих країнах до церковно-славянської літургічної мови і відсутність яких-небудь заходів в напрямку заступлення тієї мови місцевими (?!) мовами. Те спостереження має велике значіння з огляду на спроби деяких кол у Польщі ввести місцеві мови в православне богослуження і заступити церковно-славянську мову тими мовами".

Жаль, що митр. Діонізій не ствердив, як під тим оглядом мається справа в Румунії, на Мадярщині, а навіть в Хорватії. Очевидно, що церковно-язикові справи в Болгарії чи Сербії не мають ніякої анальогії до українських відносин. Український Церковний Зїзд в Луцьку повинен переконати керманичів православної церкви в тому, що капіталізація православя мусить відбуватися по лінії життєвих інтересів визнавців тієї церкви, а не посторонніх чинників.

Red. czas. „Dilo" Pr. 225/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 119 z dnia 21. maja 1927 r. pod tytułem: 1) „Naprużennia" w ustępach między słowami: a) staronyszczi... s słowami: Drużna, b) między słowami: Wona.... a słowami: peretworyłaś, c) między słowami: prema... a słowami: Kożna. 1) „Newdaczna profesja" w całości zawierają ad 1) znamiona zbrodni z § 65 a) uk, ad 2) znamiona występku z § 300 ustawy karnej oznał dokonaną w dniu 30. maja 1927 roku konfiskatę za naprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Lwów, 1. czerwca 1927. — Hawel.

Радянська Україна.

Конференція в справі українського правопису.

Другого дня нарад обговорювали на конференції питання про перехід українського правопису на латинку. Над порушеним у такій формі питанням розвинулася обширна дискусія. Проти латинки виступили передовсім представники Західної України. Деякі представники Радянської України заявилися за поступенним вводженням латинки до українського правопису. Справу рішило остаточно голосування. Проти латинки голосувало 49 учасників, за нею були 3 голоси, а 8 учасників у цій справі здержалося від голосування.

Далі застановлялася конференція над справою усунення з нашого правопису букви „ґ". Справу знов рішено голосуванням за викиненням було тільки 6 голосів. Здержалося від голосування 2-ох. Таким чином буква залишилася. На тому перервано раніше засідання. На вечірньому засіданні застановлялася над пропозиціями в справі заміни букви „і" коротким „йот". Однак величезною більшістю голосів і цю пропозицію відкинено.

Третього дня нарад, тобто 27. травня обговорювали на конференції справу апострофу. Більшість учасників заявилася проти апострофу. Боронив його дуже акад. Кримський. Остаточно рішено справу голосуванням (47 голосами) так, що апостроф взагалі касується, а залишається його тільки там, де у слові пропущено одну або більше букв, а також у географічних назвах. Була й пропозиція, щоби апостроф замінити якимсь іншим знаком, але вона перепала. Не пройшло також внесення, щоби усунути з українського письма букви „я", „є", „ю" та „ї". Всіх їх рішено залишити.

Дуже живу дискусію викликала справа заміни зложених знаків „дз" і „дж" незложеними буквами, очевидно новими. В тій справі вибрано окрему комісію, до якої ввійшли: Сімович, Синявський, Свенціцький, Кримський, Мороз, Бузул, Сулима та Вороний. Протягом трьох днів комісія має прийти на пленум з конкретними пропозиціями. Тогож дня на вечірньому засіданні обговорювали справу правопису чужих слів в українській мові.

Знаменна заява Ворошилова про Київ.

Народній комісар військових і морських справ СРСР. Ворошилов у часі недавного свого побуту в Київі висказав дуже знаменні слова про ролю Київа в майбутньому СРСР. Ось вони:

„Я вважаю, що Київ не може бути в тім становищі, в якім він зараз находиться. Перед Київом безперечно велике майбутнє. Не виключена можливість — щонайменше мені особисто так здається — що Київ стане політичним осередком". — Чиже це легенький нині натяк на те, що Київ при евентуальних важних комплікаціях політично-стратегічної натури став би столицею СРСР.?

З життя наших установ.

Українське т-во охорони дітей та опіки над молодю.

Цього року минає саме десять літ від хвилі заснування товариства, якого ціль виразно зазначена в його назві. Місяць тому дня 29. квітня переводило воно свої загальні збори. Перші відбулися 7. червня 1917 р., коли то воєнні випадки зродили потребу створення організації, що мала занятися опікою над осиротілою дітворою і занедбаною молодю. Першим президентом став др. Степан Федак і розвиток товариства завдяки фондам з Америки заповідався у початках дуже гарно. Одначе події 1918 і слідуючих літ вдержали дальшу його діяльність, відновлену щойно з кінцем 1920 р. Тоді переведено статистику сиріт, розведено акцію в справі оснування нових філій, що натрапляє на перешкоди зі сторони воєвідської влади, тому приневолений був Виділ змінити в р. 1923 статут, обовязуючий по затвердженні до сьогодня. В березні 1924 відбулися загальні збори, на яких вибрали Головну Управу, що сповняла свої обовязки по день 29 квітня ц. р.

На останніх зборах, крім львівських членів і делегатів товариства, які статутово належать до Головної Управи, явилися представники від десятьох філій з краю і невеличке число громадян, тих самих, що їх звичайно бачимо на всіх культурно-освітніх і гуманітарних нарадах. На жаль і на сором, така важна справа як охорона дітей і молоді не інтересує у нас навіть учительства, яке чейже найбільше і безпосередньо тут заінтересоване.

Зі звіту секретаря за трилітній період діяльність товариства представляється ось як:

Найважнішим завданням поставила собі Головна Рада від перших днів свого урядування творення нових філій в краю, а відновлення діяльности нечинних. Тільки в 13 місцевостях вдалося заснувати нові організації, а саме: в Янові, Щирці, Косові, Богородчанах, Золочеві, Бібрці, Добромилі, Дрогобичі, Зборові, Тисьмениці, Рогатині, Городенці, Ходорові — в інших містах навіть там, де є осідок староства, філій заснувати не вдалося, хоч Виділ переводив широку переписку і звертався до передових одиниць в даній місцевости. Вони або зовсім не відповіли, або давали відмовну відповідь, мотивуючи недостачею людей, охочих до праці. Про існуючі вже філії годі було нераз зібрати дані, чи вони взагалі животіють та чи взагалі щонебудь роблять. Акція відновлення філій ішла дуже пиняво — не всі філії перевели зміну статуту, а другі через недостачу фондів не поширили своєї діяльности, як цього домагався від них Головний Виділ.

З існуючих 34 філій проявили сяку таку діяльність 22. Переважно обмежується вона до захистів і захоронок. Є вони: в Бережанах (35 діт.), Болехові (захист 19 діт., захоронка 50), Бродах (20 сиріт в будинку української бурси), Городку (18 діт.), Долині (18 діт.), Жовкві (бурса 18 гімназистів), Калуші (34 діт.), Камінці Струмиловій (11 діт.), Коломиї (захист для 12 хлопців веде окреме т-во, бо філію Т. О. Д. староство розвязало), Сколім (19 діт.), Стрию (? діт.), Тернополі (40 дітей в домі фундації кн. Острожських), в Теребовлі і Рожнітові (захоронки). Коли зважити, що сиріт, бездомних і занедбаних дітей є у нас десятки тисяч, а філії дають приют ледви кільком соткам, то розуміємо, якою дрібною є наша дотеперішня робота і як величезне завдання стоїть ще перед нами. Всі майже захисти ведуть СС. Служебниці, про яких висказувалися на зборах, що вони некваліфіковані і надто односторонно виховують дітвору, отже доконечна потреба творити бодай короткоречинцеві курси для підготовки провідниць захистів і захоронок. Головною перепоною в творенні захистів є всюди брак власної домівки. Власну хату мають: Долина, Жовква, Калуш, Краківець, Стрий, Щирець; — Богородчани і Сколє мають площу під будову.

Діточий садок провадила філія в Станиславові. Дрогобич уладив 3-тижневий курс для провідниць садків і плянує акцію на селах, якої досі в ніодній філії не заініціовано.

У філіях, де нема ні захистів ні захоронок ні садків, розвинено діяльність в напрямі допомоги сиротам, бідним дітям і шкільній молоді грішми, одіжю, харчами. Таку діяльність проявляють філії: Богородчани, Городок, Добромиль, Дрогобич, Збараж, Золочів, Косів, Львів, Янів. Перемиська філія уладила збірку для дітей безробітних і перевела акцію прохарчування 36 дітей по приватних домах, лікарські оглядини дітвори школи ім. Шашкевича, висилку анемічних дітей на вакації до приватних людей, а 80 дітей на півоселі.

По деяких філіях подбано про курси українознавства, історії і географії для дітей з польських шкіл. До таких належать: Городок, Львів, Золочів (ремісича молодь) і діточі бібліотеки самостійні або при кружках УПТ: Богородчани, Городок, Збараж, Косів, Ярослав. Пластові гуртки є при філіях у Золочеві і Косові (з Хімчином). Існував пластовий відділ в Бібрці, але староство його діяльність припинило. В Бережанах є в пляні пласт для ремісничої молоді. Перемиська філія хотіла відновити пласт при школах, але дирекції шкіл поставилися до цього негативно. Головний Виділ Тов-а нераз мусів інтервеніювати в пластових справах. І так в р. 1924, коли кураторія заказала шкільній молоді належати до пласту, вніс проти цього представлення, на яке... досі нема відповіди! Також зорганізував був оборону з приводу процесу пластунів Горбового і товаришів в Косові.

Замітна річ, що така важна установа як порадня матерей не введена по філіях майже ніде. Має її покищо один Львів — плянована в Городку і Дрогобичі — була заснована в Станиславові, але, як виказує звіт, не найшла там зрозуміння серед загалу. Занедбана також акція відчитова з ділянки гігієни і виховання.

Найкраще з усіх філій розвивається львівська, зорганізована і поставлена на ноги незабутнім головою рад. Ев. Сельським. В пятьох секціях працює вона над дітворою і молодю від перших хвиль її життя. Порадня матерей під проводом 3 лікарів дає поради вагітним жінкам і матерям про немовлят до трьох літ. Секція опікунок веде статистику українського населення Львова, вишукуючи українські бідні родини, спрямовуючи їхні діти до українських захоронок, українських шкіл, підпомагаючи їх по змозі і матеріяльно. Секція доростаючої молоді опікується головно ремісничою молодю обох полів і дітворою з польських шкіл, улаштовує для них курси українознавства, товариські сходини, примішує по майстрах і робітнях. Бібліотечна секція веде для дітей бібліотеку, яка має понад 700 томів, а користає з неї три рази в тиждень поверх 2000 дітей з ріжних шкіл. Видавнича секція пустила досі у світ 6 цікавих книжечок для молодих і старших, а саме: Юрза Мурза, Малий лікар, Порадник для матерей, Українській дитині, Жінка як мати, Про туберкульозу.

Попри організацію Філій Головний Виділ Тов-а не переочував також загально виховних і громадянських справ. В серпні 1925 на першім генеральнім діточім конґресі в Женеві репрезентував тов-о делеґат п. Ге. Старався також Виділ про приняття до Міжнародньої Унії помочі дітям у Женеві, підписав женевську декляраціЮ в обороні дитини і вніс подання до Унії в справі приняття в характері філіяльного товариства, але секретаріят Унії подавня це звернув з увагою, що до приняття треба згоди урядової делеґації дотичної держави. Прийшлося зрезиґнувати. Могло вправді наше товариство ввійти в склад Унії як член звичайний, але висока членська вкладка (50 швайцарських франків річно) покищо на це йому не позволяє.

Тов-о брало участь у працях Комітету допомоги голодному селу, видавши до своїх Філій заклик, щоби організували акцію дожившовання голодних дітей. Брало теж участь в ювілейнім святі Франка, в зїзді представників культурно освітних установ у Рівнім на Волині, в ювілею спортового тов-а „Україна", а Софії Русовій з приводу її ювілею вислало привітну телеграму.

Вже при звітах з Філій згадали ми, що діяльність їх спиняв дуже часто брак фондів — те саме треба сказати і про централю. Товариство з таким широким кругом ділання не має ніяких фондів. До р. 1924 одержувало значніші підмоги з Америки, з яких уділювало субвенцій своїм Філіям головно на удержання захистів. Одначе вже в році 1925, по зліквідуванні Червоного Українського Хреста в Канаді, поміч Америки устала зовсім, хоч Виділ звертався нераз за нею до американського Обєднання. Вправді Філії обовязані вплачувати до централі ⅓ вкладок своїх членів, але по найбільше задержують ці вкладки в цілости на свої потреби головно ті Філії, які ведуть захисти. Покищо Головний Виділ з цим фактом мириться, але в майбутньому мусить у цьому напрямі провести основну реформу. З ніяких інших джерел не може централя черпати гроша, бо такі імпрези як концерти, забави, представлення тощо використовує вповні на свої потреби львівська Філія.

По звіті секретаря і касієра товариства складав звіт проф. Северин Левицький, голова Пластової комісії при ТОД. Було в тім звіті богато підбадьорюючих моментів, які вказували, де нам шукати того цілющого джерела, сили фізичної і моральної для нашого молодого покоління, майбутніх будівничих нового кращого життя нації.

Пластова комісія існує при ТОД ще від 1918 р., коли то на чолі пласту стояла Верховна Пластова Рада. В 1924 р. помер підполк. Степан Тисовський, душа й організатор пласту, а Верховний Пластовий Зїзд вибрав Верховну Пластову Команду з проф. С. Левицьким і В. Пл. Раду з д-ром Ол. Тисовським на чолі. Згодом ТОД. перемінило ВПР. у ВПК. зложену з голови, 2 заступників і 7 членів і як комісію підчинену Головній Раді.

Діяльність пластової комісії йде системою Бейден Повля і на основі підручника д-ра О. Тисовського „Життя в пласті". Улад найменших „Новиків" опирається на праці Б. Повля „Вовченята" і Джона Гарґрейва „Племінне виховання" з задержанням, очевидно, суто національного українського характеру. Перед у пласті ведуть студенти вищих шкіл — поволі втягається вже й ремісича і сільська молодь.

Останніми роками впроваджено у пласт таборування. В 1924 р. створено інструкторські табори мужеські і жіночі в Підлютім на Каменці. Учасників було 120. В 1925 р. були мужеські табори в Підлютім, Зелемянці, Зеленій коло Надвірної, а жіночі в Корчині коло Сколього. В 1926 р.

Г. БРАСЮК

В ПОТОКАХ.

Передрук з харківського журналу „Червоний Шлях" ч. 4 за 1927 р. — Ред.

Вогневий шквал революції прокотився на південь.

У запіллі після бурі на перший час настала тиша екставу.

Тоді Сергій Шарий вклонивсь революції.

Видавалась тим вогнем, що палить на весні гниляччя, фільтрує життя від вікового отруйного намулу.

Мусіли зрости весняні памолодки здорової культури. Він бачив уже образ прийдешнього, гармонійного й почав виображувати на полотні.

Це був величній монумент індустрії, що спектрально заповняв простір радіохвилями. На тлі його — постать дужої, вродливої жінки, що вітала глядача ясними очима й чистим усміхом. Довкола — квіти, зелень...

Сергій залюбився у своєму творі. Він захоплено розроблював акорд ріжнобарвних нюансів, як раптом — дисонанс: кіновар та білило вийшли. Сергій знав, що фарб він не добуде; бо тогож дня вранці віддав кватирній хазяйці пару білизни на харчі.

Картина домальовувалась у мріях до того моменту, поки хазяйка остаточно одмовилась харчувати.

Вечірні сутінки — улюблений час Сергія. Тоді в затишну кімнату до його спадало натхнення, зліталися мрії, — і тепер Сергій мріяв, що добреб продати картину в якийнебудь клюб — вона майже закінчена. Можливо цим він собі зробить рекомендацію на постійну посаду з харчами, а то й з одягом.

— Ні, товаришу! Ваша прийдешня соціялістична культура не що, як добре вихована панянка. Подивіться, які в неї руки, личко...

Такої думки був про картину завклуб.

Сергій гарячився:

— Ви, значить, вузько розумієте майбутнє. Невже ви думаєте, що в майбутньому люди будуть з порепаними руками? Помиляєтесь! Наш ідеал — матеріяльне забезпечення людини, а з ним гармонійний розвиток — фізичний, естетичний і моральний, коли хочете знати.

— Ну, тото ще ми не знаємо, чи буде прийдешнє подібне до вашої жінки. Зараз нам плакатів, лозунгів — от!

Розчарований Сергій ніс свій ідеал на базар.

Зголоднілі нерви загострювали думку: мусить підтоптати в багно душу, щоб самому вилізти живим... Інстинкт життя...

Інстинкт.

Біля нього стояв продавець вакханки.

— Ми з вами, товаришу, подібні до проституток.

— Да! Естети — проститутки.

— А здається так небогато треба сили, щоб лишитися чесним!...

— Попробуй — здохнеш.

До них підходив селянин з клунком борошна в руках. Голова йому була гордовито піднесена, а в очах світилась певність естетичного смаку.

— Що ви баришень продаєте?... Як на тому тижні я виміняв — то понімаю картина. Там така оліндерська корова — прямо жива тобі.

Критик зміряв поглядом мистців нездар і відійшов.

Обидва лишились на місці маленькі, пригнічені.

Того дня вечірні сутінки важким тягарем налягли на Сергієві чуття й думки.

В кутку потьмарився образ прийдешнього, а в голові уїдливим димом вихрилось: тількиб наїстися — тоді все проясниться.

Сергій випив води, кинув сухі кришку в рот, довго плямкав, затягуючи процес їжі, а сам ліг, щоб втекти від себе.

Ранок кивнув у вікно зжовклою гилькою: тікай, бо загинеш.

Сергій зібрав лишок речей в клунок, глянув безнадійно на свій твір і вирушив з міста.

Вже підряд кілька днів — Сергій мандрував. Поснідавши в одному селі, він зупинявся в іншому аж на вечерю. Він став практичний і на кожний перехід зберігав шматок хліба. Присутність хліба підіймала йому настрій, надавала певности.

Сергій виходив за село, розхристував груди, а іноді і співав.

Він завидував сам собі, що нема в його ні родини, ні богацтва, що звязувалоб його. Вільний, як вітер, глибокий в думках та почуваннях, як пророк.

Він любовно озирав широкі поля, зупинявся у золотому лісі, шукав лишків кислиць... Все те було його й для нього.

Сергій жалкував, що культура пішла в хибний бік, а моглаб залишитися степи й ліси в їх природній незайманій красі.

Жалкував, що витравились на Україні звичаї гостинности, а так за пашно-романтично булоб почувати

таборували пластуни на Соколі к. Підлютого, пластунки в Перехрестнім к. Жаб. Всіх учасників було 130. На цей рік плановані табори на Соколі і в Головах коло Жаб. Крім того були ще відпочинкові табори і мандрівні по Карпатах. Були й кількаднеі робітничо-піонірські. Один упорядкував могили УСС. на Маківці й Ключі, другий побудував бараки і підготовив технічно Шашкевичівське свято в Підлисю літом 1926 р. Зорганізовано також вперше в Корчині оселю новиків для незаможних пластунів, яка пройшла дуже гарно, а заповідається на будуче ще краще.

(Докінчення буде.)

Свято українського сокільства.

Дня 19. червня на площі Сокола-Батька.

Рік-річно відбувається на площі „Сокола-Батька" у Львові свято українських соколів. Рік-річно українське сокільство здає звіт зі своєї праці перед найширшим загалом української суспільности, що цікавиться життям і розвоєм тої важної у нас організації. І цього року в неділю 19. червня прийдуть сокільські відділи львівської области на площу Сокола-Батька і виступлять у карних рядах до масових мужеських і жіночих вправ та інших точок програми.

Цьогорічний звіт із праці українських соколів повинен випасти краще, як попередніми роками, бо організаційна і руханкова секції Сокола-Батька докладають усіх зусиль, щоб це сокільське свято випало якнайгарніше.

Бодре українське сокільство сподівається, що все українське громадянство возьме масово участь у сокільському виступі в дні 19. червня ц. р. і тим способом докаже, що сокільська організація і її розвій є для нього дорогим і важним здобутком, що відграє велику ролю в історії нашого національного розвою.

Ближчі інформації і програма самого свята будуть подані в найближчих днях.

З українського життя в Білгороді.

(Від власного кореспондента.)

Білгород, 30. травня 1927.

Коли майже скрізь на еміграції українське життя в останні часи виявило більше рухливости та життєвої енергії, то, на жаль, в Югославії, а зокрема у Білгороді як її осередку, цього не було помітно. Навіть навпаки — в порівнанні з минулим роком життя українців трохи затихло, згубило свою творчість. Головною причиною невідрадного явища треба вважати нашу українську вдачу, здатну на деякий підєм та одушевлення, але не на довго, без виробленої послідовности та упертого поступу у початій праці.

Товариство „Просвіта", засноване півтора роки тому у Білгороді у несприяючих умовинах для своєї праці та розвитку, переборюючи перешкоди, зуміло за короткий час обєднати в один гурт наших емігрантів з ріжних країв нашої широкої землі, обєднати, хоча це може здається трохи неймовірним, без огляду на ріжниці їхніх політичних переконань та поглядів. Створилася одна українська родина, в котрій без сварок та ворожнечі збиралися та працювали й уенерівці, і петрушевичівці, і гетьманці, і навіть „малороси". Правда, бували балачки під впливом ворожої агітації, що, мовляв, галичане захопили в свої руки владу та ведуть австрійську політику, але це не приймало серіозних форм і т-во з часом міцніло, поширювало сітку членів на провінції та будило потроха до свідомости тих українців, котрі в чужім оточенні починали вже були національно гинути.

На прикінці свого першорічного істнування т-во спромоглося було врешті і на перший прилюдний виступ, впорядкувавши 5. лютого ц. р. вечерниці з виставою одноактівок з народнього життя. Не зважаючи на дуже малу рекляму, несприяючу погоду, безліч інших розваг того вечора у Білгороді та непопулярний льокаль, котрий т-во мусіло було взяти за браком коштів, вечерниці зібрали значну кількість не лише своєї, але й чужої публики. Вечерниці відбулися з чималим моральним успіхом і дали можливість сербській публиці вперше хоч трохи познайомитись з нашими народніми пєсами, послухати наші пісні, подивитися на українську ніч із соловейком („На перші гулі") та побачити наші народні строї. Не зважаючи на те, що це були лише одноактівки, вистава зробила гарне враження передовсім тому, що як упорядчики, так і артисти серіозно віднеслись до свого завдання і дали правдиві та гарні малюнки з нашого народнього життя. Треба подякувати паням А. Боднарівній та Г. Журавлевій як за виконання їхніх роль, так і за те, що вони своєю участю взагалі дали можливість цій виставі відбутися. Грошового прибутку не було тому, що т-во примушене було придбати не лише спеціяльні костюми, але й декорації. За матеріяльну допомогу треба висловити щиру подяку панам П. Сироватському та Г. Будзові, які своїми коштами допомогли упорядкувати виставу.

На надзвичайних зборах т-ва, котрі відбулися в кінці лютого — на річні загальні збори не прибула потрібна кількість членів (богато є на провінції), — обрано новий виділ, але він перебув крізу через резиґнацію спершу секретаря, а потім і скарбника. Проіснувавши майже два місяці та не виявивши ніякої діяльности, виділ врешті примушений був скликати надзвичайні збори та податися разом з надзірною радою до димісії. Таким чином дня 10. квітня при значній і рухливій участи членів вибрано новий виділ у такому складі: голова — п. Г. Будз, м.-голова — п. В. Андрієвський, секретар — п. Ю. Гаврик, скарбник — п. М. Тумир, бібліотекар — п. Х. Сивак. До надзірної ради війшли пп.: В. Шухевич і П. Гаврик.

Заслугою нового виділу покищо є те, що він, хоча і скромно, упорядкував Шевченківське свято та зумів знайти дешевше і зручніше помешкання для т-ва.

Шевченківське свято, яке відбулося 7. травня лише для членів та гостей т-ва, мало більше родинний характер, бо було вже за мало часу для підготовки чогось імпозантнішого, але зате створився теплий і щирий настрій між присутніми, а чула промова п. голови Г. Будза зробила на учасників велике враження, особливо на тих, що за стільки років скитання на чужині були вперше зійшлися відсвяткувати це наше традиційне національне свято, а слова заповіту якось особливо врочисто лунали, направляючи думки туди над Дніпро під Канів.

Одною із головних перепон у житті та розвиткові т-ва є важке матеріяльне положення. Маючи пересічного прибутку від членських вкладок яких 500 дінарів, т-во лише за саме помешкання мусить платити 300 дінарів місячно, отже не менче половини загальних видатків виділ мусить десь роздобувати на іншому місці. Що т-во до цього часу ніде не заборгувалося, мусить завдячити лише жертвенности поодиноких своїх членів, а в першу чергу свойому почесному членові п. П. Павловичу-Шурі, котрий в значній мірі підтримує його матеріяльно.

Не можемо не зазначити тут, що т-во в цьому році, не зважаючи на еміґрантські злидні, зібрало на Рідну Школу 1455 дін., з чого наглядно видно, що непорозуміння, які останніми часами помічалися нібито між галичанами та придніпрянцями, як також усякі непорозуміння поміж членами не мають серіозного характеру і новий виділ мусить рішучо подбати про усунення їх слідів. Будемо сподіватись, що в новому помешканні (адреса: *Ukr. Dr. „Prosveta", Beograd. Carigradska 34*), яке є і незмірно дешевше і зручніше, т-во виявить давнішу рухливість і єдність, бо ні в одній, здається, державі наша справа не стоїть у всіх відношеннях так зле, як у Югославії і щоб її поліпшити, треба більше розуміння національного обовязку, єдности та енергії праці.

В. Анський.

Вічевий рух.

Віче УНДО. в Золочеві.

На день 30. травня скликала Повітова Організація УНДО. в Золочеві всенароднє віче — в справі громадських виборів, а також для обговорення сучасного політичного положення нашого народу. Не зважаючи на те, що тиждень перед тим скликали були золочівські сель-роби також віче в справі громадських виборів, на яке стягнули посла Чучмая, — на нашім вічу явилось поверх 500 учасників, що заповнили битком велику салю Т-ва Шашкевича. Віче отворив іменем повітової організації д-р Ярослав Олесницький, представивши зібраним прибувшого на віче посла Сергія Хруцького, якого повитано бурею оплесків. Опісля д-р Я. Олесницький пояснив виборчу ординацію в 1-годинному рефераті, по якім зібрані асипували його численними запитами щодо поодиноких постанов тоїж та щодо способу протиділання ріжним надужиттям, які вже почалися в деяких громадах. Відтак забрав слово посол С. Хруцький для виголошення політичного реферату. І тут скоілася несподівана річ, що соромом мусить вкрити лице кожного українця, що кидає тінь на цілу Золочівщину та заставляє нас поставити собі серіозне питання: куди ми йдемо і куди зайдемо, коли дальше будуть серед нас подібні відносини? Ото під проводом ославленого вже у нас задля своєї деструктивної роботи Івана Калиновича, про якого цілу минувшину дуже богато далося би сказати, почало яких 20 молодців, свіжо упечених сель-робів, пекольний вереск так, що не дали ніяк послові Хруцькому прийти до слова. Не помогли заклики ані посла Хруцького ані провідника зборів; справа була очевидно згори укартована, щоб довести до розбиття віча, а головно не допустити до політичного реферату, що міг би виказати зібраним цілу кирию сель-робівщини, а зокрема ріжних Калиновичів, Лисецьких і т. под. 500 зібраних людей, з початку з крайнім здивуванням, а відтак з обуренням слухали тих диких криків, що тревали довший час. Президія зборів не хотіла доводити до бійки, яка розпочалась би напевно, колиб завізвано до викинення з салі узброєних в палки опришків. Не хотіла також взивати помочи поліції, а коли дикий рев не втихомирювався, комісар староства розвязав збори. Наша організація розіслала була вже заздалегідь кількасот карток на довірочні збори й оголосила зараз по розвязанню, що ті збори зараз відбудуться. Тимчасом комісар староства заказав довірочні збори, завізвав поліцію і казав опорожнити салю й бічні убікації „Бесіди". Щойно на представлення організації у старости позволив він на довірочні збори. В міжчасі розійшлося вправді богато людей, всеж таки ще поверх 200 учасників зібралося наново в салі і тут посол Хруцький виголосив свій політичний реферат та накле...ив у нім досадно деструктивну роботу сель-робів, яка ведеться тільки в користь наших ворогів. Забирали ще слово п. Чучман, якого палка промова, осуджуюча золочівських кирилників, стрінулася з загальним признанням, О. стрінулася з Олеська, д-р Ванько й Маркі в з Олеська, у високім настрою інші. Збори покінчились у високім настрою, а присутні з усіх майже громад селяни висказували з одного боку своє признання за уладження віча, а з другого не щадили слів найвищого обурення під адресою тих, що хуліганські методи боротьби починають уводити в наше національне життя — з окрема слід згадати про поступовання староства супроти наших зборів та сель-робів. Як з попереду...

себе бажаним гостем усієї цієї великої родини. Так всеж прикро, жебрацтво.

Так! Недавно він принціпово був проти всякого жебрацтва.

— Хм, принціпово! — посміхнувся й зловив себе: тодіж, як обминув жебрака, дав ті гроші швайцарові в ресторані.

Зрештою, що його принципи? Булаб монархія — він лишивсяб з почесним імям художника й носив би в голові ліберальні ідеї, — тепер більшовизм — він блукаючий інтеліґент. Його ідеї — плювок на вітрі.

Тоді твердо постановив, що візьметься до педагогічної діяльности, щоб реально проводити в життя загально-людські ідеї. Шлях зближався до повітового міста.

* * *

Село Манівці, що в його Сергій одержав призначення на вчительську посаду — було звичайнісіньким селом, а зблиська — видалось ще гіршим за ті села, що через них проходив. В інших хати мальовничо визирали з золотої гущавини садків, а тут вихрясті покрівлі затулювали рідку деревину; лише в одному кінці гайком виривалась бувша панська садиба.

Сергій міг вважати себе щасливішим від інших мешканців, бо в панському будинкові містилася школа й там же йому одведено помешкання.

Сергій шкодував, що на ґазоні поламано трояндові стебла, але в цілому — картина була захоплююча.

„Вавилонське стовпотворення" — охрестив її Сергій. Мури різних будівель, здебільшого лежали подоланими а між ними, немов молитовні черниці над гробовищами, стояли тополі. Сергій вслухався в їх шелест — переповнявся містичним екстазом.

Головний будинок, що в йому оселився Сергій, був типовим „дворянським гніздом", з колонами й диким виноградом. Окрім школи тут ще містивсь клуб і театр. Дві сумежні кімнати розламали між собою стіну й утворили чималясту салю. На стінах сажею та ультрамарином накарлючені різні лозунґи, стіна за сценою заповнена хатками ґросовського типу.

Сергій еґоїстично зрадів. Це добре, що така вбогість, — він їм напише чудову декорацію, з цієї сцени лунатиме його культ — освітня праця.

(Продовження буде.)

і з теперішніх, а зокрема з безправної заборони довірочних зборів виходить, що вони тішаться там усякими симпатіями.

Нарада в Турці н/Ст.

Дня 26-го травня відбулася в Турці н/Ст. довірочна нарада членів партії У. Н. Д. О. в справі вибору Повітового Народного Комітету. Останній Повіт. Нар. Зізд турчанського округа відбувся ще в 1924 р. Вибраний тоді Повіт. Нар. Комітет довший час не проявляв більшої активности і щойно в останнім часі, особливож при нагоді виборчої акції, виявилася потреба скомплєтування комітету й упорядкування відносин у партійній організації повіту. Це завдання виконано на довірочній нараді дня 26-го травня ц. р. Вибрано новий Повіт. Нар. Комітет і завдяки великому тактові заінтересованих сторін богато дразливих питань поладнано за загальне вдоволення всіх присутніх, які вийшли з нарад з глибоким переконанням, що нововибраний комітет поведе успішно організаційну працю в повіті і то в такім темпі, що незабаром буде можна скликати Повітовий Народний Зізд для вибору Повітового Нар. Комітету. Нарадам проводив о. декан Мороз з Бориня. В дискусії забирали голос д-р М. Кондрат, о. Федевич, о. декан Мохнацький, дир. Шеремета, о. Канда, делєгат Ц. К. Ол. Гладишовський і інші. Головою тимчасового Повітового Народного Комітету вибрано д-ра Кондрата, секретарем о. Федевича. Правної поради у виборчих справах уділюватиме д-р Кондрат у своїй канцелярії.

Віче УНДО. в Стрию.

В четвер, 26. п. м., відбулося у великій салі „Народнього Дому" велике передвиборче віче при великім здвизі народу з сіл та міста Стрия. Головою зборів вибрано о. декана Карла Бардина з Братківців. Реферати про новий виборчий закон до громадських рад та про загально-національне значіння громадських рад виголосили д-р Антін Гарасимів і п. Остап Луцький. По обох рефератах слідувала жива, інтересна, річева дискусія. Всі бесідники протестували проти перестарілої виборчої ординації, домагалися 5-прикметникового виборчого закону і до громадських рад, одначе підкреслювали доконечність єдиного національного українського фронту та доконечність активної участи у виборах і на підставі перестарілої виборчої ординації. Предложені д-ром Гарасимовим резолюції, які були виразом вище поданої опінії зборів, ухвалено одноголосно. Прибула на салі горстка так зв. стрийських „комуністів" виступила з галасом проти інж. Палія, коли він з успіхом доказував, що найлівіші чужі партії нічого позитивного не дали нашому народові і тому ми мусимо вести всю боротьбу самі. Коли при кінці віча „комуністичний" бесідник почав промову словами: „Ми чули, що говорить до українського народу українська буржуазія", віче закричало бесідника і він не міг далі говорити. Тоді ця горсточка почала співати інтернаціонал. Віче відповіло українським національним гимном. Вище описаний інцидент варт багато. Люди побачили, хто проповідає злуку з чужинцями, хто рад би розбити українську єдність та в чиім інтересі все те робиться. Провід виборчої акції в повіті перебрав д-р Гарасимів. По селах основуються сільсько-виборчі комітети. **В. Д.**

Акція в Отинійщині.

Заходами Повітового Комітету УНДО відбулося в неділю дня 29. травня ц. р. в Голоскові, в стодолі Пилипа Лозінка, віче в справі громадських виборів. Віче отворив місцевий парох о. Ярослав Майковський; до президії вибрано того самого о. Майковського як голову, Миколу Данищука і Василя Соловчука на заступників, Михайла Собчука з Молодилова на секретаря. Реферат про загальне політичне положення українців виголосив п. Юрко Гаванський зі Станиславова. Обширний реферат у справі постанов, обовязуючих при переведенню виборів до громадських рад, виголосив голова Повітового Комітету д-р Степан Дрогомирецький, адвокат в Отинії, а о. Наконечний Осип в патріотичній промові взивав усіх мешканців Голоскова до участи у надходячих виборах. Диссонансом у цілій вічевій гармонії був виступ Франца Кондрата з Кривотул, котрий в останніх часах змінив свій греко-кат. обряд на римо-кат. і почав плести нісенітниці про якусь українсько-польську війну, чим викликав загальне обурення проти себе, так, що президія віча була змушена відобрати йому голос. По запитах, які ставляли поодинокі громадяни і відповідях на них, замкнено віче. У вічу тім узяло участь майже ціле село; віче викликало велике заінтересування серед населення.

Тої самої днини відбулося в Кривотулах Старих таке саме віче під головством п. Василя Назарука. Віче відбулося під голим небом; загальний реферат виголосив на нім адвокат д-р Лев Бачинський зі Станиславова, котрий в більше як двогодинній промові, пояснюючи головні постанови виборчої ординації, візвав усіх до солідарности при надходячих виборах.

В судовім повіті Отинія відбудуться ще такі віча в справі виборів до громадських рад: дня 2. червня ц. р. у Винограді в год. 3. попол., дня 5. червня в Молодилові в год. 3 попол., дня 13. червня в Струпкові.

Українські діти до української школи!

В місяці червні відбудуться шкільні записи на 1927/28 шкільний рік. В місті Львові а також у всіх містах і громадах, де є українські приватні всенародні школи „Рідної Школи" і захоронки, подбає громадянство, щоби всі українські діти вписати до тих шкіл а в передшкільному віці до українських захоронок чи садків.

В тій цілі при Кружках „Рідної Школи" треба створити „**Комітети опіки й оборони української шкільної молоді**", які розділивши між себе дотичні райони, подбають про стягнення української дітвори до своєї рідної школи.

Шкільну оплату в наших приватних всенародніх школах платять тільки ті, що можуть її платити. Менше заможним **знижується шкільні оплати** до половини, третини і четвертини а незаможних і безробітних **цілковито звільнюється від шкільної оплати.**

Крім того бідна дітвора дістає шкільні книжки чи убрання чи обуву а навіть на випадок потреби дожилюваня і лікування.

Навчання в наших приватних школах відбувається згідно з міністеріяльними плянами а крім того дістає молодь старанне національне виховання на підставі української історії, географії і літератури. Йдучи за потребами часу в наших приватних школах ріжного типу звертається увагу і на практичний бік. І так: у всіх наших школах практично творяться шкільні кооперативи, щадничі каси, а далі ріжні варстати як: шиття і крою, шевські, столярські, слюсарські, модниярства, роблення гузиків, переплетничі та проєктується ще й варстати інших родів ремесла.

Молодь наших приватних шкіл, що бажає продовжувати науку в середніх школах, здає іспити до гімназії з добрим успіхом без окремого підготовування.

Дитина, що вчащає на науку до приватної школи чи курсу (збірні лекції) „Рідної Школи", виконує тим самим цілковито свій шкільний обовязок і ніхто не має права силувати її ходити до державної школи.

Наші приватні школи стоять на висоті свойого завдання і вповні заспокоюють потреби виховання і навчання української молоді.

Адреси наших приватних шкіл і захоронок у місті Львові і його передмістях ось такі:

I. Всенародні школи.

Для середмістя і стрийської дільниці:

8-клясова дівоча ім. Шевченка — вул. Мохнацького ч. 12.

5-клясова хлопяча ім. Шевченка — вул. Мохнацького ч. 12.

Для городецької дільниці:

7 клясова дівоча ім. Грінченка — площа св. Юра ч. 5.

7-клясова хлопяча ім. Грінченка — вул. Городецька ч. 95.

Для жовківської дільниці:

4-клясова мішана ім. Короля Данила — вул. Жовківська ч. 62.

Для личаківської дільниці:

5-клясова мішана ім. Князя Льва — вул. Крупярська ч. 15.

Левандівка:

Всенародня мішана школа — вул. Варшавська ч. 8.

Клепарів:

Всенародня мішана школа — в „Народнім Домі" (біля церкви).

II. Захоронки.

1) **Для середмістя** — при вул. Руській ч. 3.

2) **Для городецької** дільниці — пл. св. Юра ч. 5 і вул. Городецька ч. 95.

3) **Для жовківської** дільниці — вул. Жовківська ч. 62.

4) **Для личаківської** дільниці — вул. Личаківська ч. 84.

5) **Для стрийської** дільниці — вул. Софії ч. 25.

6) **Левандівка** — вул. Варшавська ч. 8.

7) **Клепарів** — в „Народнім Домі" (біля церкви).

8) **Замарстинів** — вул. Львівська ч. 56.

Замітка. До захоронок можна записувати діти також через Управи шкіл. — Ми певні того, що українське Громадянство сповнить свій обовязок і спрямує усю українську дітвору до своїх рідних шкіл і захоронок.

ГОЛ. УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ"

І. Чапельський, в. р. голова. *А. Зелений в. р.* секретар.

Замкнення пристаней СРСР для Англ і.

Берлін, 3. червня 1927.

Урядово потверджують вістку про замкнення всіх пристаней СРСР. для англійських кораблів.

Виїзд більшовицької делєґації.

Льондон, 3. червня 1927.

Більшовицька торговельна делєгація в скількости 75 людей покинула нині рано Англію. З делєгацією виїхали теж Розенгольц і Хінчук. Відізджаючих пращали на двірці деякі члени Лейбур Парті. Розенгольцові вручили кілька китиць червоних цвітів.

Вивіз анґлійського золота до СРСР.

Льондон, 3. червня 1927.

У палаті громад признав держ. підсекретар в уряді скарбу, що дня 31. травня вивезено з Англії до СРСР. півтора міліона фунтів у золоті. Заява ця противиться заяві Англійського Банку, будьто би закупно золота було призначене для Франції, а не для СРСР.

Чічерін у Берліні.

Берлін, 3. червня 1927.

„Берл. Тґт." повідомляє, що нар. комісар Чічерін покінчить лічитися у Франкфурті в Зелені свята і приїде до Берлина 8. червня. Більшовицький амбасадор у Берліні Крестинський видасть з нагоди побуту Чічеріна обід у честь нім. уряду. На обіді буде Штреземан, який тепер є на відпустці у Баден-Бадені.

Наради головнокомандуючих у Москві.

Берлін, 3. червня 1927.

„Тел. Уніон" повідомляє, що нар. комісар військових справ Ворошилов скликав на найблизші дні до Москви конференцію всіх головнокомандуючих більшовицьких армій. Рівночасно згадана агенція подає, що інспекційну подорож Ворошилова на більшовицько-польськім кордоні відложено.

Троцький в опозиції.

Москва, 3. червня 1927.

Опозиційна акція Троцького, започаткована виступленням проти Сталіна, тревает далі. Останніми днями Троцький виголосив кілька промов на робітничих вічах, у яких осудив політику СРСР. проти Англії.

Димісія румунського кабінету.

Париж, 3. червня 1927.

Агенція Аваса повідомляє з Букарешту, що ген. Авереску вручив королеві димісію кабінету. Король димісію приняв.

Евакуація Надренії.

Берлін, 3. червня 1927.

Півурядова „Теґліхе Рундшав" заперечує чутки, нібито Штреземан задумує на червневім засіданні Ради Ліги Націй поставити внесення в справі евакуації Надренії. Німецький уряд дійсно задумує висунути цю справу, але вибере собі на те найвідповіднішу хвилю.

Вибори до міських рад на Волині й Поліссі.

Варшава, 3. червня 1927.

Мін-ство внутр. справ розписало вибори до міських рад у цілім ряді волинських міст, м. і. в Рівнім, Дубні, Кремінці, Любомлі, Радивилові, Здолбунові, Березні. На Поліссі розписано вибори в 10 містах, у Білосточчині в трьох, у Новгородщині лише в однім, у Виленщині в шістьох.

Пос. Войков у Львові.

Варшава, 3. червня 1927.

В понеділок, дня 7. червня, виїзжає відси до Львова більшовицький посол у Варшаві Войков. Побут його у Львові є в звязи зі справою утворення більшовицького консуляту у Львові. Після повороту зі Львова Войков матиме ще у Варшаві конференцію з мін. Залеським, а потім відїде до Москви. Конференція пос. Войкова з мін. Залеським, як запевняти має довести до заключення торговельного договору між СРСР і Польщею. Опісля мало би прийти до заключення гарантійного пакту.

Наслідки спеки.

Варшава, 3. червня 1927.

Вчора наслідком великої спеки вискочив зі шин залізничий поїзд. На шляху Рейовець-Рава Руська біля стації Завадів в год. 1'32 наслідком розширення шин вискочив зі шин товаровий поїзд, при чому три вагони 3-ої кляси були сильно ушкоджені. Кільканадцять людей були легко ранених. Хоч у ночі перейшла над Варшавою буря, спека тревае далі. Температура доходить до 32° Ц. в тіни. Спека спричинила богато сонішних ударів.

Стан засівів поправляється

Варшава, 3. червня 1927.

З усіх сторін повідомляють, що завдяки гарній погоді останніх днів стан засівів поправляється значно. Навіть коли б спека тревала ще й тиждень, не заподіяла би в полі шкоди.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8'90, Банк Польський платив за доляра у готівці 8'9[illegible] за Ню Иорк 8'91, англійський фунт 43'[illegible] швайцарські франки 171'67, італійські [illegible] 49'00, норвежські корони 231'35, голяндські гульдени 357'35, австрійські шілінги 125'[illegible] чеські корони 26'44, німецькі марки [illegible]

Збіжжа.

Пшениця двірська 55'50—56'50, пшениця селянська 53'25—54'25, жито гал. 47'50—48'50, ячмінь на мливо 38'50—39'50, ячмінь пастівний 35'00—37'00, овес 37'75—3[illegible] кукурудза румунська 28'50—29'50.

Відгуки дня.

Ясне становище.

Кожний, хто вродився перед 1914 роком знає і розуміє стоусту вістку: „Війна". Летить вона на лоб на шию, як свого часу марка польська, і забігає навіть там куди не заходить екзекутор податковий. А в серцях людей робить дива не менші як любов: перемінює міни, переробляє привички і дає думкам новий хід. Навіть найбільших ворогів усякої політики — робить політиками, а найбільших політиків — телеграфічними стовпами.

Котрий часопис возьмете до рук, байдуже з якою метою, ваше око впаде на величезні букви заголовків, що пишуть кровю: „Англія проти СССР.", „Війна двох світів", „Хто виграє?" і т. п. Голова вам закрутиться, серце залопоче і, коли ви неполітик, почнете доказувати та пророкувати, колиж ви політик... розведете безрадно руками.

Здибає мене вчора один з неполітиків. Він від якогось часу трохи зацікавився на схід, але до політики не мішався.

— Що ви скажете до війни? — питає.

— Будуть стріляти...

— Без жарту. Як вам здається?

— Виграють більшовики! — кажу раз [illegible] клича: „на всякий випадок", щоби не викликувати сварки з радянцем.

— Хто? Більшовики!? З ким? З Англією?! Смієтеся!!!

— Адже ви самі нераз...

— Ніколи чогось подібного не говорив. Англія то сила!...

— Щож нам у такому разі робити? — питаюся.

Знакомий робить рух, такий, що — мовляв — я дуже добре знаю, але не говорю, бо не мішаюся до політики.

Ми розійшлись на те, щоби по полудні знову здибатися. Знакомий здається забув нашу раншішну розмову, бо зачинає з тої самої бочки.

— Що ви скажете до війни?

— Англія виграє і кінець.

— Що Англія? Та дрихла колода, той відгнилий пень?! Смієтеся! Радянщина знищить її, як знищила вже неодно...

По цім слові замахав руками і покотився кудись.

Нині ми стрінулися ще раз і я зараз на вступі знову дістав „воєнне" питання. Бажаючи вдоволити співбесідника, відповів виминаючо:

— Це ще не вирішена квестія. Може виграти Радянщина, але й може взяти верх Англія.

— Маєте рацію! — скрикнув він урадувано. — Я вже від місяця те саме говорю. Це повинно бути вихідною точкою для нашої теперішньої політики. Ясне становище передовсім!!!

— Щож ви радите в даному випадку робити?!

Неполітик розглянувся на всі боки, взяв мене за плече, притулив свої уста до мойого вуха і ледви чутно шепнув:

— Ждати!!!

Галактіон Чіпка.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ.

— **Зїзд українських природників і лікарів** відбудеться у Львові в днях 5. і 6. червня ц. р. На зїзд зголошено 35 оефератів. Сподівана велика скількість учасників і гостей.

— **З Т-ва охорони воєнних могил** повідомляють нас, що як щорічно так і в цьому році відбудеться у Львові в першім дні Зелених Свят процесійний похід на Янівський, а в другім дні на Личаківський цвинтар. Усі процесії, школи, організації і товариства мають явитися точно на означених місцях і повинуватися у всьому впорядчикам, які матимуть відповідні відзнаки. Всі наші установи повинні прислати окремо делегації з вінцями. До того всього слід усім готовитися вже тепер. Докладний порядок походу буде поданий до відома заздалегідь. Всі учасники походу повинні строго придержуватися того порядку, щоб похід випав поважно й величаво. Ніхто не смів йти тротуаром, тільки в лавах своєї церкви чи установи, щоб не було так, як у минулих роках, коли то богато наших людей, зокрема інтелігентів, не могло собі найти місця в рядах процесії, а приглядалося походові з боку. Таке явище недопустиме! В обох днях Зелених Свят усі українські громадяни і громадянки повинні виступити в процесійному поході карними, здисциплінованими лавами, щоб наше церковно-народне свято в память полеглих було справді гідне й величне.

— **Опечатання домівки „Світла".** Повідомляють нас: Львівська поліція опечатала 2. ц. м. домівку марксівського тижневика „Світло" при вл. Чарнецького 26. В звязку з цим переведено ревізію в колишнього редактора цього часопису В. Бобинського. При ревізії забрано франківське число київського журналу „Життя й Революція", текст робітничої пісні і лист від поета Атаманюка з Києва.

— **Заходом Т-ва „Україн. Студ. Гром." в Кракові,** відбулася дня 29. травня ц. р. академія в честь Івана Франка. — Свято випало величаво, на що склалися численні хори, реферати, та деклямації. — З добровільних датків зібрано на нагробник на могилі І. Франка 40 зол. 35 сот. Дня 5. червня заходом всіх українських Товариств в Кракові, відбудеться академія в честь бл. п. Марка Черемшини. Г. Г.

— **Нечувані передвиборчі надужиття.** З Рубна пов. Косів, пишуть нам: До виборчої лісти вписано у нас 163 мерців, а до 1. кола вписано як кваліфікованих (бо без податку), громадського комісаря, котрий з фаху є ковалем і не вміє підписатися, 2) громадського писаря як громад. урядовця з XI. ранги. Багато людей, що платять податок, вписано в IV. коло, а богато цілковито не вписано. Дальше вписано до І. кола громаду як таку з усім її податком, а через те кількох громадян припало до II. кола.

— **Гостре стріляння на Замарстинові.** Кождого понеділка, середи, четверга і суботи в місяці червні ц. р. (за виємкою свят) і в неділю дня 12-го і 26-ого червня ц. р. буде гостре стріляння на військовій стрільниці в Замарстинові. Полоса небезпеки буде обсаджена військовими охоронними постерунками. До їх зарядженъ прохожі мають приноровлюватися.

— **53 тисячі родин у землянках.** Як відбувається відбудова знищених полос і як польський уряд дбає про „креси", ілюструє це сам міністр публичних робіт Морачевський. Подаючи пресі інформації в справі відбудови, заявив він: „53.000 родин жиє в землянках. Львина їх частина, бо около 43.000 припадає на 5 окраїнних воєвідств, около 8.000 на воєвідства Сх. Галичини, а решта (себто 2.000 родин) на інші польські землі". 53.000 родин у землянках, а в тому аж 51.000 на українсько-білоруських землях — це справді велике досягнення польської влади на 9-тому році після світової і на 7-мому році після польсько-більшовицької війни.

— **Від єгипетських пірамід** відгукнулися вже наші земляки на поклик Сокола-Батька складати жертви на викупно і поширення „Українського Городу" у Львові. З місцевини Ум-Ельгамет в Єгипті переслав добродій І. Ігнатишин 5 дорарів через Земельний Банк у Львові як пайку від себе на викупно. Ця жертва з далекої чужини певно додасть огню і охоти всім нашим людям у Галичині, зокрема у Львові, негайно зложити свою жертву в золоту книгу Сокола-Батька.

— **П. сля рішення жюрі драматичного конкурсу.** У звязку з оголошеним рішенням конкурсового жюрі дня 28. травня ч. 120 одержуємо листа від автора нагородженої песи „Дон Кіхот з Етенгайму" п. Ярослава Галана студ. філ. у Кракові, який заявляє рішуче, що ця песа є його власним оригінальним твором і що при її писанні він користувався виключно історичним науковим матеріялом.

— **Здержання еміґрації до Канади.** Канадійський уряд зарядив телеграфічно здержати виїзд еміґрантів до Канади. Зарядження це видано наслідком зміни відносин у Канаді, але воно не торкається осіб, які мають спеціяльні дозволи т. зв. перміти від канадійського уряду, а також не торкається тих робітників, що виїзжають до своїх родин.

— **Циклон над Великою Україною.** Українська метереольоґічна станія повідомляє, що 25. м. м. перейшов над Великою Україною в районі Лубні-Ромен циклон, який спричинив великі опади на Лівобережжі, де вранці того дня температура не перевищувала 7—8°. З України циклон повільно пересунувся на схід. Над містом Полтавою пройшов великийураган. Шкоди величезні.

— **Охорона могил членів У. Г. А. на Великій Україні.** Винницька філія Всенародньої Бібліотеки України звернулася до Археольоґічного Комітету при Українській Академії Наук у Києві з проханням про охорону могил відомого укр. письменника й кооператора Дмитра Марковича і відомого критика Миколи Федюшки Євшана, що поховані у Винниці. Одночасно з тим порушено справу впорядкування могил тих членів У. Г. А., що порозкидані по ріжних цвинтарях Поділля, зокрема на католицькому цвинтарі у Винниці.

— **Жидівська кольонізація на Вел. Україні.** Жидівська Телеграфічна Агенція повідомляє, що в Харкові закінчилися наради всеукраїнської конференції О. З.

Конференція заявилася за конечністю створення другої жидівської округи на Україні. Із зложених на нараді справоздань виходить, що положення жидівських колоністів у деяких округах полишає багато до бажання, бо нема будинків і потрібної лікарської помочі.

— **Світова всячина.** Корабель „Негрос", що курсував між Сан Франціском і Филипінами, затонув наслідком тайфуну. Затонуло 108 пасажирів. Два інші пасажирські кораблі тої самої лінії впали мабуть також жертвою тайфуну. — Страшний ураган навістив Голяндію. Затонуло 8 людей, около 200 було ранених, майже 100 домів було знищених.

— **Комітет Тижня Дитини** повідомляє, що заповіджена на завтра т. є. на суботу 4. VI. ц. р. в салі Товариства ім. Лисенка вистава штуки Василя Софроніва „Свято весни" не відбудеться по причині заборони Дирекції поліції. 2294 1—1

— **На Зелені Свята поручає фірма Дель-Ка** на літний сезон найгарніші новости колірових скіряних і полотняних черевиків, як також панчохи по дуже дешевих цінах. Гляди нинішнє оголошення.

— **Великий Фестин** на закінчення Тижня Дитини, неділя дня 5. червня ц. р. о год. 3 поп. площа Сокола-Батька. Богата програма і благородна ціль збере на площі численну українську публику. Подробиці в афішах. 2294 а) 1—1

З Дирекції української гімн. „Рідної Школи" УПТ. в Дрогобичі. Вступні іспити до кляс від 2—7, включно 20, 21, 22 червня. Вступні іспити до 1-ої кл. 30. червня. Зголошення й інформації в секретаріяті гімн. Івана 32. 2297 1-2

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

Турка н. С. *(Жахливі відносини в шкільництві.)* Нагінка ославленого шкільного інспектора Бережницького на українське шкільництво і вчительство переходить усякі границі. Цей тип, котрого місце абсолютно не на такому відвічальному становищі, а деинде, поклав собі за мету знищити до тла учителів-українців. Витворились тут для бідного, зломаного українського учительства просто жахливі відносини. Візитуючи українську учительську силу, шукає Бережницький у клясі за слабше розвиненою дитиною і з насолодою засипує її питаннями, на котрі залякана дитина не може очевидно відповісти. Поїздивши на цім коники, стверджує „*zły stan nauki*" і грозить наслідками за те. Зокрема пан інспектор постановив собі позбутися учительки п. Ольги Петрик з жіночої семиклясової школи в Турці. П. Петрик, старша учителька, вчить у тій школі від довшого часу, але інспектор Бережницький постійно констатує „*zły stan nauki*" й обіцяє „*zrobić z tego użytek*". Бідній учительці грозить нервовий розстрій. Коли якась дитина в часі візитації порушиться, пан інспектор виходить зі себе і кричить при всіх дітях: „*Zachowujesz się, jak prosta dziewka ze wsi*". Слово „український" чи навіть „*ruski*" — виводить з рівноваги запіненого шовініста. Будучи раз на районовій конференції, почув він, як один учитель заповідав, що друга конференція буде в „*ruskiej szkole*" (бо ця була в польській). „*Niema ruskich szkół*" — кричить поіритований інспектор — „*są tylko polskie szkoły z ruskim językiem wykładowym!*" При тому треба зазначити, що інсп. Бережницький дуже тактовний. Візитуючи одну школу, не застав дітей, бо тоді в тій місцевости був праздник. Бережницький велів учителеві скликати конче дітей до школи, а сам сів на зрубанім дереві й чекав. Зі страхом і трепетом приступає учитель до нього і просить: „*Panie inspektorze, proszę wstąpić do pomieszkania na chwilkę*". — „*Nie przyjechałem do pana z wizytą, lecz z wizytacją!*" — Такі то *Kulturträger*-и грасують у нашій нещасній Турчанщині. Польська вища шкільна влада повинна рішуче постаратися про удекорування цього вельми заслуженого „*kresowego działacza*" що найменше ордером „*Polonia Restituta!*"

Н. Турок.

✝ Посмертні згадки.

Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами у Львові повідомляє, що десятник УГА, інвалід **Павло Довгань** уродж. 1895 р. в Увислі пов. Копичинці, по 8-літній тяжкій недузі внаслідок одержаних ран помер у Домі Українських Інвалідів у Львові дня 2. VI. 1927 р. Похорони відбудуться дня 4. червня ц. р. в год. 5 пополудні з передпохоронного заведення при вул. Кохановського ч. 94 на Янівський цвинтар. Товаришів зброї і українське Громадянство просимо віддати покійному останню прислугу. В. Н. і. П.

Драматичний Конкурс.

Товариство „Просвіта" у Львові, хотячи причинитися до розбудження драматичної творчости для аматорської сцени, розписує оцим драматичний конкурс. Умовини конкурсу: тема песи з життя українського народу. Форма довільна (драма, трагедія, комедія, фарса, оперета). Песа оригінальна, й віде не друкована та не виставлена. Розміром одної театральної вистави (2—5 дій). Кількість осіб (роль) не повинна переступати числа 10-ти, крім гуртових сцен. Автори мусять мати на увазі простоту і вбогість аматорської сцени щодо декорацій, сценічних приладів, костюмів і освітлення. При оцінці песи головну ролю гратимуть її прикмети літературні та сценічні. Останній речинець присилки рукопису до 31. грудня 1927. Нагорода 50 долярів. Рукописи повинні бути писані на машині або гарним, читким почерком, бажано: не авторським. Песи висилати не анонімово, з девізою, яка заступає прізвище автора. Крім цього додати запечатану коверту, в якій буде вказане прізвище автора з його адресою. Крім песи, що одержить нагороду, замітніші будуть відзначені похвальною згадкою, а мотиви подані в пресі. Т-во „Просвіта" застерігає собі право видати нагороджену песу. Це право торкається тільки першого видання. Автори ненагороджених пес зможуть відобрати собі рукописи після проголошення конкурсового суду. В місяць після його проголошення, Товариство „Просвіта" не бере відповідальности за долю рукописів. Жюрі конкурсу буде оголошене пізнише. Рукописи висилати на адресу: Товариство „Просвіта", у Львові, Ринок 10. II.

У Львові, дня 31. травня 1927 р.

За Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові

М. Галущинський, голова. 2286 1—1 *В. Мудрий*, секретар.

ОПОВІСТКИ.

Філія „Т-ва Охорони Воєнних Могил" на місто і судовий повіт Львів. Отсим повідомляємо, що воєвідство своїм рескриптом з дня 19. травня ц. р. Б. П. 6020/27 затвердило статут філії, установчі збори якої назначено на четвер дня 9. червня в год. 6-ій вечером у льокалі Т-ва „Зоря", вул. Вірменська 25. На ці установчі збори найважнішої в краю філії повинні явитися представники (щонайменше 2) всіх читалень „Просвіти", Кружків УПТ, „Соколів", „Лугів" і всіх львівських та позальвівських товариств і установ, як також усі члени вибраного в свойому часі ширшого комітету для обдумання порядку процесійного походу на могили поляглих у цьогорічні Зелені Свята, які після закінчення цих зборів одержать докладні вказівки щодо порядку свята. Тим самим відкликується засідання ширшого комітету, визначене початково на понеділок дня 6. червня ц. р. — *Комітет основників філії „Т-ва Охорони Воєнних Могил" на місто і суд. повіт Львів.*

На курс шиття біля й артистичних робіт ведений СС. Василіянками у Львові (при вул. Длугоша ч. 17), а концесіонований міністерством, нові вписи переводяться через цілий місяць червень щодня в канцелярії Управи (в Інституті СС. Василіянок, вул. Длугоша 17). Близші інформації дається устно й письменно. — Вистава робіт учениць курсу з рівночасною виставою робіт учениць гімназії СС. Василіянок устроюється в будинку гімназії (вул. Длугоша, ч. 17 а) і буде отворена в днях 10—15 червня включно в годинах ранішніх від 10—1, а в пополудневих від 4—7. 2296 1—3

З гімназії СС. Василіянок у Львові. Вступні іспити до кляс II—VII. будуть переведені в днях 21—23. червня пополудні (початок о год. 4-ій), а до кляси І-ої дня 28. червня о год. 10-ій рано. При зголошенні до іспиту, письменнім чи устнім, треба предложити метрику уродження, посвідку защеплення віспи й евентуально шкільні свідоцтва. Вписи до всіх кляс переводяться зараз по зложенім іспиті до дня 30. червня. Осінний речинець вступних іспитів і вписів оповіститься в другій половині серпня. — Висота іспитових такс, вписового і оплати за шкільну науку оповіщується в будинку гімназії. В справі приняття учениць до гімназійного інститута належить звертатися до Ігуменату монастиря СС. Василіянок у Львові ул. Зиблікевича, ч. 30. — Гімназія (з повним правом прилюдности) приміщена у власнім будинку при ул. Длугоша ч. 17. — За Управу гімназії: *Д-р Василь Щурат.* 2285 1—3

В неділю дня 5. червня, як в останньому дні Тижня Дитини відбудуться під всіми церквами збірки для української дітвори. — Проситься українське громадянство о численні датки. *Видiл.* 2294 б) 1—1

На звичайні загальні збори „Української Видавничої Спілки", кооп. з обм. пор., які відбудуться в суботу дня 4. червня ц. р. о год. 6. вечер в салі засідань тов. „Просвіта", запрошує членів — *Надзірна Рада.* 2291 1—1

Управа Місійного Інституту оо. Редемптористів у Збоїськах п. Знесіння подає до загального відома, що прийматиме на рік 1927/28 учеників до свого Заведення (гімназія типу клясичного). Близших інформацій уділюється на бажання. 2244 3-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.